

(Ενδεικτικές Απαντήσεις)

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1η δραστηριότητα

A1.

- α) Σωστό
- β) Λάθος
- γ) Λάθος
- δ) Λάθος

A2. Ο τίτλος συνδέεται άρρηκτα με το υπόλοιπο κείμενο, αφού αποδίδει με τρόπο ζωντανό και παραστατικό το συνολικό περιεχόμενό του. Μέσω της χρήσης της ποιητικής λειτουργίας της γλώσσας προϊδεάζει με τρόπο ελκυστικό και υπαινικτικό τον αναγνώστη για όσα πρόκειται να διαβάσει, προκαλώντας από την αρχή το ενδιαφέρον του.

Στο κείμενο γίνονται διαρκείς αναφορές στον άνθρωπο αποδίδοντάς του αφενός χαρακτηριστικά ζώου, κυριολεκτικά στην αρχή και μεταφορικά στην πορεία, και αφετέρου χαρακτηριστικά θεού. Ωστόσο, στη συνέχεια ο αναγνώστης αντιλαμβάνεται ότι ο συγγραφέας αμφισβητεί τελικά τη θεϊκή διάσταση του ανθρώπου, μια και με όσα ισχυρίζεται αποδεικνύει ότι ο άνθρωπος, παρά την κυριαρχία που φαίνεται να έχει στον κόσμο, εμφανίζεται ανικανοποίητος, δυσαρεστημένος και ανεύθυνος, χαρακτηριστικά που εντέλει δεν συνάδουν με τη θεϊκή υπόστασή του, η οποία με τα δεδομένα αυτά καταρρίπτεται. Αξιοσημείωτη η χρήση του ρηματικού τύπου (έγινε) στον τίτλο που αναδεικνύει τη διαδικασία μεταμόρφωσης του ανθρώπου έτσι όπως αυτή καταγράφεται στο κείμενο.

Σημεία του κειμένου που τεκμηριώνουν ότι ο άνθρωπος χαρακτηρίζεται ζώο:

- Πριν από 70.000 χρόνια, ο homo sapiens ήταν ακόμα ένα ασήμαντο ζώο (1η παράγραφος)
- Έτσι, σπέρνουμε τον όλεθρο ... χωρίς ποτέ να είμαστε ικανοποιημένοι. (4η παράγραφος)

Σημεία του κειμένου που τεκμηριώνουν ότι ο άνθρωπος χαρακτηρίζεται θεός:

- Στις χιλιετίες που ακολούθησαν, μεταμορφώθηκε σε κυρίαρχο όλου του πλανήτη... (1η παράγραφος)
- Σήμερα ο άνθρωπος βρίσκεται στο χείλος της μετατροπής του σε θεό, έτοιμος να αποκτήσει όχι μόνο αιώνια νεότητα, αλλά και τις θεϊκές ικανότητες της δημιουργίας και της καταστροφής. (1η παράγραφος)
- Είμαστε πιο ισχυροί από ποτέ άλλοτε,... (4η παράγραφος)
- Αυτοδημιούργητοι θεοί,... (4η παράγραφος)
- Υπάρχει τίποτα πιο επικίνδυνο από δυσαρεστημένους και ανεύθυνους θεούς που δεν ξέρουν τι θέλουν; (5η παράγραφος)

2η δραστηριότητα

A3. Προτάσεις για τίτλο με **κυριολεκτική χρήση** της γλώσσας:

- Προσπάθεια κυριαρχίας του ανθρώπου στο περιβάλλον.
- Η απληστία του ανθρώπου και οι επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Προτάσεις για τίτλο με **μεταφορική χρήση** της γλώσσας

- Έκπτωτος ο θεός - άνθρωπος;
- Θεάνθρωπος καταρρέων...

A4.

α) μεταμορφώθηκε	μετασηματίστηκε, μετατράπηκε, μεταλλάχθηκε, (μετ)εξελίχθηκε
β) απέραντη	ανυπολόγιστη, αμέτρητη, απεριόριστη
γ) πρόοδο	βελτίωση, καλύτερευση, ανάπτυξη

3η δραστηριότητα

A5. Το κείμενο που ζητήθηκε ήταν επιστολή.
Απαιτούσε τόπο, χρόνο και προσφώνηση

π.χ. Αθήνα 7-6-2018
Αξιότιμε Κύριε

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σύντομη αναφορά στο λόγο για τον οποίο συντάχθηκε η επιστολή. π.χ. Έχοντας διαβάσει τον επίλογο του βιβλίου σας με τίτλο: «*Sapiens: Μια Σύντομη Ιστορία του Ανθρώπου*» ήθελα να σας μεταφέρω όσο πιο παραστατικά μπορώ τις σκέψεις και τα συναισθήματα που μου δημιούργησαν οι απόψεις σας σχετικά με τη βίαιη συμπεριφορά του ανθρώπου στη φύση αλλά και τα αδιέξοδα που αυτή η συμπεριφορά του προκαλεί.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

Σκέψεις [Τι συλλογίζομαι]

- Συμφωνία με τον συγγραφέα, απελπιστική η εικόνα της πραγματικότητας: καταστροφή πανίδας, χλωρίδας, εξάντληση πηγών ενέργειας, κατασπατάληση φυσικών πόρων κ.ά.
- Πολύ σημαντική η ευθύνη του ανθρώπου για την κατάσταση αυτή: ωφελμιστική συμπεριφορά, αποκλειστικό ενδιαφέρον για την αποκόμιση υλικών αγαθών μέσω των οποίων αναζητά την ευτυχία, αδιαφορία για το συλλογικό καλό, λανθασμένη ιεράρχηση αξιών.
- Κίνδυνος για το μέλλον του πλανήτη και τη συνέχεια της ζωής.
- Ανάγκη επαναπροσδιορισμού των στόχων του ανθρώπου και του πολιτισμού.
- Επιτακτική η απόκτηση οικολογικής και ανθρωπιστικής συνείδησης από τον άνθρωπο με τη συμβολή των θεμελιωδών φορέων παιδείας.
- Απαραίτητη η ευαισθητοποίηση του κοινωνικού συνόλου, με διαρκή και συστηματική ενημέρωση και πληροφόρηση.
- Χρήσιμη η δραστηριοποίηση των νέων, των επιστημόνων, των πνευματικών ανθρώπων και των φορέων της πολιτείας, ανάληψη ρόλων.

Συναισθήματα [Τι νιώθω]

- Θλίψη για την κατάσταση που επικρατεί, για την εικόνα του περιβάλλοντος και την καθημερινή ποιότητα ζωής.
- Απογοήτευση για την τροπή που πήρε η προσπάθεια του ανθρώπου να εξελιχθεί και να προοδεύσει.
- Αγωνία και έντονη ανησυχία για το μέλλον της ζωής στον πλανήτη.
- Φόβος και ανασφάλεια για το ενδεχόμενο η καταστροφή αυτή να μην είναι αναστρέψιμη.
- Θυμός, οργή και αγανάκτηση για την αδιαφορία όσων θα μπορούσαν να δραστηριοποιηθούν δυναμικά, σώζοντας το περιβάλλον, προλαμβάνοντας μελλοντικές καταστροφές, και παρόλα αυτά δεν το κάνουν.
- Ελπίδα και αισιοδοξία για συνειδητοποίηση της κατάστασης, του μεγέθους του προβλήματος από τη νέα γενιά, με δυναμικές αντιδράσεις.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ως νέος νιώθω έντονη την υποχρέωση να σας ευχαριστήσω που μου δώσατε την ευκαιρία και το έναυσμα να προβληματιστώ σε ένα ζήτημα ζωτικής σημασίας για όλους μας.

[Αποφώνηση]
[Υπογραφή]

Με σεβασμό
Ένας μαθητής/Ένας νέος

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1η δραστηριότητα

B1.

1 – B

2 – Γ

3 – B

4 – B

5 – A

6 – B

B2.

Το ζώο του συγκεκριμένου διηγήματος εκδηλώνει μία άκρως φιλική και οικεία συμπεριφορά προς τον ήρωα. Νιώθει αμέριστη χαρά και, αυτομάτως, συνοδεύει τον αφηγητή σε κάθε του κίνηση («χαρούμενη... ευφροσύνη της»). Με βλέμμα καρφωμένο πάνω του, μοιάζει να εξαρτάται άμεσα από εκείνον («ευφροσύνη... εμπιστευόταν»). Παραμένει, τέλος, ακίνητη και αγέρωχη, ακόμα κι όταν αντιλαμβάνεται πως αυτή η συνάντηση ολοκληρώθηκε («Πάντα... έξω»).

2η δραστηριότητα

B3.

Μεταφορές :

- «δεν ήταν... του δρόμου»
- «να το είχε σκάσει»
- «με πήρε από πίσω» Με τις μεταφορές αυτές ο συγγραφέας προσδίδει στο κείμενο ζωντάνια και αμεσότητα, καθιστώντας ταυτόχρονα το λόγο πιο παραστατικό.
- «Διαδήλωνε... την ευφροσύνη της.»
- «ραγίσματα αμφιβολίας» Με τις μεταφορές αυτές ο συγγραφέας προσδίδει στο κείμενο ζωντάνια και αμεσότητα, καθιστώντας ταυτόχρονα το ύφος λυρικό και ποιητικό, στοιχεία που επηρεάζουν συναισθηματικά τον αναγνώστη καθιστώντας τον συμμετοχό. (Οι μαθητές κλήθηκαν να γράψουν μία μεταφορά από τις παραπάνω με την αντίστοιχη ερμηνεία της).

B4. Στην τρίτη παράγραφο του διηγήματος, ο συγγραφέας προβληματίζεται τι να κάνει με το ζώο, διατυπώνοντας μία ευθεία ερώτηση («Να την κάνω τι;»). Με αυτόν τον τρόπο, το ύφος καθίσταται άμεσο και ζωντανό. Ο αναγνώστης αντιλαμβάνεται την ψυχολογική πίεση, στην οποία βρίσκεται ο αφηγητής. Στο δίλημμα αν θα πρέπει να υιοθετήσει το αδέσποτο ζώο ή όχι, αποφασίζει να επιλέξει το δεύτερο, προβάλλοντας εμφατικά τον προβληματισμό του για την έλλειψη χώρου. Τέλος, ευαισθητοποιεί και προβληματίζει τον αναγνώστη, ο οποίος έμμεσα καλείται να πάρει κι εκείνος θέση ταυτιζόμενος με τον αφηγητή.

3η δραστηριότητα

B5.

Το ζώο, παρά τις επίμονες αλλά συνάμα αξιοπρεπείς του προσπάθειες, έμεινε μόνο βλέποντας τον ήρωα να κλείνει την πόρτα πίσω του. Ο ίδιος διέκρινε την εμπιστοσύνη του ζώου και την ανάγκη του για συντροφικότητα αλλά δεν αποφάσισε να το φιλοξενήσει. Άλλωστε, το αστικό περιβάλλον με τους γρήγορους ρυθμούς της καθημερινότητας κι η ζωή σε ένα διαμέρισμα δεν αποτελούν πάντα ευνοϊκές συνθήκες για τη συνύπαρξη ανθρώπου και ζώου. Ο άνθρωπος, από τη μια, απορροφημένος στις επαγγελματικές του υποχρεώσεις και την κάλυψη των βιοποριστικών του αναγκών δεν έχει χρόνο, για να αφιερωθεί στη φροντίδα του ζώου απολαμβάνοντας ταυτόχρονα την παρέα του. Το ίδιο το ζώο, από την άλλη, είναι πιο ευτυχισμένο, όταν ζει ελεύθερο στην ύπαιθρο, όπως ορίζει η φύση του. Μολαταύτα, δύσκολα κάποιος που διαπνέεται από γνήσια αγάπη για τα ζώα –όπως εγώ- θα άφηνε μόνο κι αδέσποτο ένα αξιαγάπητο τετράποδο, θέτοντάς το σε κίνδυνο.

(145 λέξεις)